

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis quinto mensis
Januarii, anno Domini M. DCC. XLVII.*

M. BARTHOLOMÆO-TUSSANO LE CLERC,
Doctore Medico, Præfide.

An chylosi promovenda, Tritus?

I.

A est corporis humani fors & conditio, ut semper ad interitum
ruat. Quibus legibus conservatur, iisdem sensim labefactatur.
Cause sunt non solum materiæ ætheræ poros & liquores per-
meantis actio, sed & perpetui solidarum sanguinisque & spiri-
tuum motus. Adde necessaria mentis & corporis munia, quæ
dum corpus exercent, deterunt. Interim particularum per cu-
tis poros perenniter effluentium, cæterarumque per varios ductus excernenda-

A

2

rum jacturā, perpetuum imminet animali œconomix exitum. Hæc alimentis refarcienda venit. His contrā mortem luctamur, aut saltem ei moras injicimus. Duplicis generis assumuntur, solida & liquida: ad ea assumenda duplici sensu, quasi totidem stimulis, fame nempe & siti impellimur. Ea autem neque per vasa distribui, neque ad nutriendum apta fieri poterunt, nisi prius in chylum convertantur.

I I.

CHYLUS tenuis fluidaque substantia, magnæ elaborationis opus. In hunc transit alimentorum purissima & defæcatissima pars plurimorum liquorum misturā, multarumque partium tritu & actione subacta. Quanti momenti sit chyli confectio, vel ex hoc uno conjice; ab eo reparatur sanguis, fons uberrimus, undè promanant humorum elapforum, & partium abrafarum supplementa; nempe gelatinosa portio, suum cuique humori, parti cuique succum idoneum promit & suppeditat. Sed qui humor solidas partes regenerat? In vasis perpetuo humorum nisu sensim elongatis attenuatisque vacuola relinquuntur. In hæc particula mole congruentes deferuntur, penetrant, applicantur. Jam minima quæque superficies undequaque interstitia tangit; sic nova corpuscula ad figuram meatuum se fingunt & accommodant, & cum iis firmā conjunctione coalescentia incuneantur. Demùm ipsam partis nutriendæ naturam & formam induunt. Itā quod prius erat fluidum in consistens corpus abit, & cum ipso solido unum efficitur. Quæris hic effectus undè pendeat potissimum? In promptu sunt tum cordis pulsus, tum arteriarum cætus & constrictiones. Adest vasorum omnium systaltica vis, & continua particularum sese jugiter impellentium trudentiumque successio. His fluidorum cohesio cum solidis, atque inde in ipsa solida conversio promovetur. Itā intelliges iisdem quæ peperere causas, detrimenta corporis non sine admirabili Creatoris providentiâ refarciri.

I I I.

INTER officinas in quibus chylus elaboratur, nobilem locum obtinet ventriculus. In eo siquidē dissolvuntur alimenta. Quā arte dissolvantur, interrogas? Motum ventriculi peristalticum attende. Hunc habet à musculosa tunica, quæ fibris varii generis compingitur. Plurimæ à fibris juxta œsophagi longitudinem decurrentibus propagantur; quædam scilicet directè per superiora protense, quædam obliquè per hujus latera descendunt. Inter hæc, quæ per sinistram latus porriguntur arcuum more fibras-subjacentes interfecant. Præcipua autem fibrarum species circularium nomine insignitur, quod quasi totidem circuli ventriculum in orbem cingant & ambiant. Hæ superficiem universam amplectuntur; circà pylorum glomerantur densissimè. Motum ventriculi proprium juvant alia organa, ipsum & cæteras partes succi nutritii præparationi & distributioni inservientes alternis vicibus comprimentia. Diaphragma & abdominis musculos intellige, quorum ope perennibus intervallis subiguntur ac teruntur alimenta. Sed quorsum, inquires, motus ventriculi; non aliā arte diversas ciborum partes accuratius cum liquoribus in ventriculo contentis misceri, aut ab iis æqualitèr imbui conjicias. Sic aliquatenus aqua

faponacea panni linei manibus vel palmulâ compressi intervalla subit, sordes ab iis deturbantur. Quin & attendas succi per nervos affluentis copiam. Is fibrâs in motum adigit, liquoribus vim addit; hinc facilius esse solet digestio. Quid si âër in alimentis contentus vi suâ elasticâ ad dividendas eorum partes inserviat? Quid si liquor gastricus ad emollienda, separanda, disjungenda, atque etiam incidenda alimenta comparatus esse videatur? His inchoatur feliciter in ventriculo chylosis, ipsius motu non parum promota. Hic leniter contenta succutiens, & partitis vicibus modò hæc, modò illâc impellens, ea liquidis omni ex parte penetranda & dividenda objicit. Hujusmodi tritum (nec enim majori opus) in homine perutilem indicat petita ex variâ ventriculi animantium fabricâ comparatio.

I V.

QUÆ non ruminant ut equi, uno quidè̃m at valido illo & musculo ventriculo gaudent. In ruminantibus multiplex tritus apparatus. Quædam ut bos, ovis, quatuor ventriculis instruuntur. In primo seu magno ventre receptum aliquandiu pabulum, hujus postea fibrarum repetito succussu, concurrente motu diaphragmatis, in œsophagum remittitur. Hinc duplex fibrarum ordo in modum spiræ contortarum valdè contractilem efficit. Per eum rudiores boli ad os denuò mandendi, dentibusque contundendi validius, transmittuntur. Hinc salivæ copiâ quàm maximâ imbuti in reticulum decidunt, cujus interna superficies quasi cancellata, favi cellulas, sed irregulares exhibet. Earum parietes pabulo incidendo aptissimi, mordaci asperitate, quæ ferrarum dentes æmulantur. Deindè intrâ folia omasi tanquàm torcularis cujusdam compressum & attritum, potu per aquæductum advecto diluitur, & diutius asservatum reciproco delinatur apicum affricu. Postremò indè vi contractionis expulsum in abomasum effluit; ibi fibrarum blando motu agitur, & liquoris per glandulas assui accessu perficitur. In avibus ventriculorum carneum reperies. Hic quatuor constat musculis. Duo laterales valdè crassi, durâ & callosâ membranâ intus operiuntur. Hi sese invicem comprimunt, ut si palmæ motibus perpetuis alternisque arcu jungantur, distrahantur vè. Sic conteruntur cerealia à liquido tum ex ore, tum ex bulbo glanduloso copiosius manante irrigata. Imò insectis quæ nemo spernat, qui bene noverit (nam vel in minimis & artificium & artificem suspicias) plures etiam obtingere ventriculi. Exemplo sint talpa Imperati & alia in quibus tres occurrunt. Piscium verò multorum fauces, palatum, dentium quædam armaturâ, quorundam ventriculi eadem muniuntur. Quot in organorum varietate, tritus instrumenta digestionis allaborant!

V.

QUOD analogia ex variis animalibus desumpta suadet, id sola chyli in homine ad sanguinem via, seu potius partium huic famulantium actio abundè confirmat. Alimenta primum in ore dentibus fracta & contrita, salivâ uberiorè perfusa, lingvæ motu circumacta & ad fauces propulsa, œsophagi compressivâ contractione in ventriculorum delabuntur. Ibi à fibris muscularibus versantur, agitantur, premuntur, pinsuntur, in eâ interim agente vividius ventriculi liquore. Observa pariter in intestinis vernicularem motum: hujus ope chy-

4

lus cum variis liquidis, præsertim in duodeno, committitur. Insuper alternantibus & reciprocis respirationis motibus perpetuò subigitur. Lactorum oscula in papillas intimæ intestinorum tunicæ hiantia, subit? (Eas in villorum familiâ ne reponas) tunc viarum angustiiis magis ac magis attenuatur. At quem tritum in globosis mesenterii glandulis reperias? Imò ibi in millenas guttulas dividitur. Nec solum copiosis scaturientis inde lymphæ rivis dilui putes, Motricum præterea fibrarum elatere agitur, impellitur, acceleratur. Ubi autem ad lumbarè receptaculum appulit (huius figura ab animantibus in homine discrepat) fibrarum diaphragmatis inferiorum contractione pressus, verberatus, in canalem thoracicum repetitis truditur ictibus. Demùm arteriæ magnæ cui incumbit, & ipsius quos præterlegit ramorum impulsione, quali totidem oscillis, valvularum adminiculo sublevatus, tunditur magis ac conteritur.

Ergò chylosi promovende, Tritus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Jacobus-Franciscus Le Chat
de la Sourdière.*

M. Petrus Lalouette.

*M. Joannes Afruc, salubris
Consilii Regii Socius, Regis
Poloniarum Augusti secundi,
Electoris Saxonie, dum vi-
veret, Medicus primarius,
& Professor Regius.*

*M. Joannes-Franciscus Isen,
M. Carolus-Franciscus Boutigny
des Preaux.*

*M. Silvester-Antonius le Moine.
M. Petrus Macquer.*

*M. Franciscus Mery.
M. Joannes-Baptista Du Bois.*

Proponerat Parisiis HUGO CAPET, Parisinus, Saluberrimæ
Facultatis Medicinæ Baccalaureus, A. R. S. H.
1747, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1747.